

Hävikkihyppy - vauhtia kuluttajien ruokahävikin vähentämiseen (HHVR) 2024–2027

Hävikkihyppy-hankkeen (2024–2027) tavoitteena on saada keskeiset ruokaketjun toimijat toteuttamaan lisätoimia kuluttajien ruokahävikin ennaltaehkäisemiseksi ja vähentämiseksi sekä vauhdittaa kuluttajien ruokahävikin vähentymistä tukevien ratkaisujen ja liiketoiminnan kehittämistä erityisesti kodin, kaupan, ja ruoan verkkokaupan ympäristöihin. Hankkeen kohderyhmänä ovat laajasti ruokaketjun toimittajat (päivittäistavarakauppa, elintarvike- ja pakkausteollisuus, kolmas sektori) sekä kuluttajat.

Hankkeen tavoitteena:

- saada keskeiset ruokaketjun toimijat toteuttamaan lisätoimia kuluttajien ruokahävikin ennaltaehkäisemiseksi ja vähentämiseksi.
- luoda tilannekuvaa ruokaketjun toimijoiden nykytoimista kuluttajien ruokahävikin vähentämiseksi sekä potentiaalsiin lisätoimiin liittyvistä esteistä ja ajureista.
- vauhdittaa kuluttajien ruokahävikin vähentymistä tukevien ratkaisujen ja liiketoiminnan kehittämistä.

Hankkeen toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi:

- toteutetaan yrityskartoitus, jonka avulla luodaan tilannekuvaa (ekosysteemikartta) kuluttajien ruokahävikkiä vähentävistä toimista selvittämällä valtakunnallisesti ruokaketjun toimijoiden nykytoimet sekä mahdollisiin lisätoimiin liittyvät esteet ja ajurit.
- toteutetaan innovaatiohaastekilpailu, jonka tavoite on johtaa uusien kuluttajien ruokahävikkiä vähentävien ratkaisujen pilotointiin.
- toteutetaan vaikuttamistyötä ja dialogia keskeisten sidosryhmien kanssa, jotta saadaan edistettyä toimia kuluttajien ruokahävikin ennaltaehkäisemiseksi ja vähentämiseksi.
- toteutetaan ruokahävikkiaviestintää keskeisten sidosryhmien tietoisuuden lisäämiseksi ruokahävikkiongelmasta sekä ratkaisusta sen taklaamiseksi toteuttamalla esimerkiksi Hävikkiwiki- viestintäkampanjat vuosina 2025 ja 2026.

Hankkeen tuotokset:

- Ekosysteemikartta eri toimijoista, joiden toiminnalla on merkitystä kuluttajien ruokahävikin määrään sekä esimerkkiryhmiä kustakin toimijaluokasta.
- Listaus tämänhetkistä ratkaisusta ja toimista yritysten keskuudessa kuluttajien ruokahävikin vähentämiseksi
- Listaus yrityksistä, joilla on ratkaisuja kotitalouksien ruokahävikin vähentämiseksi.
- Koonti Hävikkiforumi-hankkeen ruokahävikin vähentämiseen liittyvien suositusten liiketoimintapotentiaalista sekä niihin liittyvistä haasteista ja ajureista.
- 6–12 konkreettista ruokahävikkiratkaisua, joilla kotitalouksien ruokahävikkiä voisi vähentää.
- Yhteiskehittämisyöpajat mahdollistavat ruokaketjun eri toimijoiden törmäyttämisen sekä uusien kumppanuuksien mahdollistamisen.
- Hankkeen tuloksena vauhditetaan Suomelle uusien ruokahävikkiratkaisujen pilotointia ja saadaan toimijat ottamaan entistä laajemmin käyttöön erilaisia toimenpiteitä kuluttajien ruokahävikin vähentämiseksi.

Hankkeen tuotoksia ja vaikuttavuutta arvioivat mittarit:

1. Onko hanke lisännyt ruokaketjun toimijoiden tietoisuutta erilaisista keinoista toteuttaa lisätoimia kuluttajien ruokahävikin ennaltaehkäisemiseksi ja vähentämiseksi (esimerkiksi kansalliset ja EU-tasoiset suositukset)?
2. Onko hanke lisännyt ruokaketjun toimijoiden kiinnostusta toteuttaa lisätoimia kuluttajien ruokahävikin ennaltaehkäisemiseksi ja vähentämiseksi?

3. Onko hankkeen ansiosta saatu synnytettyä uusia kuluttajien ruokahävikin vähentämistä tukevia hävikkiratkaisuja? Montako yritystä haki mukaan innovaatiohaasteeseen, moniko osallistui ja kuinka monta pilottiehdotusta syntyi innovaatiohaasteessa yhteiskehittämisen tuloksena.
4. Saatiinko hankkeessa luotua kattava tilannekuva (ekosysteemikartta) ruokaketjun toimijoiden nykytoimista kuluttajien ruokahävikin vähentämiseksi?
5. Saatiinko hankkeessa koottua kattavasti tietoa ruokaketjun toimijoiden kuluttajien ruokahävikkiä vähentäviin lisätoimiin liittyvistä esteistä ja ajureista?
6. Hankkeen näkyvyys
7. Marttaliiton ja Maa- ja kotitalousnaisten Keskukseen ruokahävikkitoimien määrä ja laatu
8. Marttaliiton ja Maa- ja kotitalousnaisten Keskukseen arvio saavutetuista kuluttajamääristä

Hanketta toteuttavat yhteistyössä Kuluttajaliitto ry, Motiva Oy, Luonnonvarakeskus, Päivittäistavarakauppa ry, Marttaliitto ry ja Maa- ja kotitalousnaisten Keskus ry. Lisäksi hankkeeseen tullaan pyytämään mukaan myös Elintarviketeollisuusliitto ry (ETL) ja Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry. Hankkeen koordinaattorina toimii Kuluttajaliitto, joka vastaa hankkeen hallinnosta, toimien ja viestinnän koordinoinnista sekä hankkeen vaikuttamistyöstä. Osana hanketta toteutetaan myös Hävikkiviikko-viestintäkampanjat vuosina 2025 ja 2026.